

На основу члана 4.8. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11) и чл. 6. и 7. Правилника о тарифном поступку (“Службени гласник БиХ”, број 44/05), рјешавајући по захтјеву “Независног оператора система у Босни и Херцеговини”, број: 27/13 од 30. октобра 2013. године, на сједници Државне регулаторне комисије за електричну енергију одржаној 27. децембра 2013. године, донијета је

ОДЛУКА

1. “Независном оператору система у Босни и Херцеговини” одређује се потребни годишњи приход за 2014. годину у износу од 6.631.647 КМ и утврђује тарифа за рад у износу од 0,0558 фенинга/kWh.
2. Тарифу из тачке 1. ове одлуке плаћају купци који преузимају електричну енергију са мреже преноса.
3. Тарифа одређена овом одлуком користи се приликом одређивања тарифа/цијена за крајње купце, према структури тарифних елемената у оквиру појединих категорија потрошње.
4. Ова одлука ступа на снагу даном доношења, а примјењује се од 1. јануара 2014. године.

Диспозитив одлуке објављује се у “Службеном гласнику БиХ” и службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Успостављање “Независног оператора система у Босни и Херцеговини” (у даљем тексту: НОС БиХ) омогућено је доношењем *Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини* (“Службени гласник БиХ”, бр. 7/02, 13/03, 76/09 и 1/11) и *Закона о оснивању Независног оператора система за преносни систем у Босни и Херцеговини* (“Службени гласник БиХ”, број 35/04).

НОС БиХ је власник лиценце за обављање дјелатности независног оператора система, у складу са одлуком Државне регулаторне комисије за електричну енергију (у даљем тексту: ДЕРК), број: 05-28-12-30-20/12 од 3. јула 2012. године (“Службени гласник БиХ”, број 53/12). Тарифа за рад НОС-а БиХ је, према члану 21. *Методологије за израду тарифа за услуге преноса електричне енергије, независног оператора система и помоћне услуге – Пречишћени текст* (“Службени гласник БиХ”, број 93/11 – у даљем тексту: *Тарифна методологија*), намијењена за покривање трошкова рада НОС-а БиХ који настају обављањем дјелатности прописаних чл. 2. и 7. Закона о оснивању Независног оператора система за преносни систем у Босни и Херцеговини.

Тарифа се, сходно члану 22. *Тарифне методологије*, утврђује на основу трошкова за обављање регулисане дјелатности и физичког обима услуга у оквиру регулисане дјелатности. Трошкови за обављање регулисане дјелатности и физички обим услуга који пружа регулисани субјекат утврђују се на основу података садржаних у захтјеву за одобрење тарифе. Код утврђивања тарифа ДЕРК може користити и додатне податке за које сматра да су потребни.

У складу са чланом 3. *Правилника о тарифном поступку* (“Службени гласник БиХ”, број 44/05), НОС БиХ подноси ДЕРК-у захтјев за одобрење тарифа. НОС БиХ поднио је захтјев за одобравање тарифа број: 27/13 од 30. октобра 2013. године (запримљен 31. октобра 2013. године под бројем: 04-28-5-362/13). Захтјев је поднијет на обрасцима прописаним *Одлуком о одређивању образаца за достављање података у тарифном поступку* (“Службени гласник БиХ”, бр. 44/05 и 82/12) са потребним прилозима.

У складу са чл. 4. и 9. *Правилника о тарифном поступку*, исказани подаци морају бити јасно изложени, тако да омогућавају њихову потпуну идентификацију и морају пружити довољно информација да би се могла донијети одлука.

Разматрање захтјева за тарифе кроз поступак одобравања тарифа у највећој могућој мјери мора испоштовати основна начела која прописују да ће тарифе бити праведне и разумне, равноправне, засноване на објективним критеријумима и оправданим трошковима, те одређене на транспарентан начин. Подносилац захтјева за одобрење тарифе дужан је доказати да предложена тарифа испуњава захтјеве из закона БиХ и правила и прописа ДЕРК-а.

Захтјев НОС-а БиХ наводи слиједеће трошкове и расходе за 2014. годину: трошкови материјала у износу 65.700 КМ, трошкови услуга 1.417.437 КМ, трошкови радне снаге 3.690.250 КМ, амортизација 1.183.853 КМ, трошкови камата 197.694 КМ, остали трошкови 103.000 КМ, трошкови лиценце и регулаторне накнаде 73.000 КМ, те остали расходи 1.049.207 КМ, што укупно на име трошкова и расхода износи 7.780.141 КМ.

НОС БиХ у захтјеву за одобравање тарифа наводи да се тарифа за 2014. годину израчунава на бази реалних потреба (Финансијски план и План инвестиција) као и на бази Тарифне методологије.

Финансијско пословање НОС-а БиХ у 2014. години опредјелјиваће слични услови и претпоставке који су обиљежили и пословну 2013. годину. То се првенствено односи на већ стандардизовану структуру материјалних и нематеријалних трошкова као и услуга, постојеће људске ресурсе, те материјални и већ достигнути технички ниво на којем НОС БиХ остварује своју дјелатност.

Захтјев садржи и планирани физички обим услуга на преносној мрежи за 2014. годину који се наслања на податке из Биланса електричне енергије на мрежи преноса БиХ за 2014. годину (запримљен у ДЕРК-у 4. новембра 2013. године под бројем: 04-28-5-362-1/13). 23. децембра 2013. године достављен је ревидовани Биланс електричне енергије на мрежи преноса БиХ за 2014. годину (запримљен у ДЕРК-у под бројем: 04-28-5-362-27/13) према коме планирана испорука електричне енергије са преносне мреже у 2014. години износи 11.891,8 GWh.

Након прегледа документације, потпуност захтјева НОС-а БиХ је потврђена актом ДЕРК-а број: 04-28-5-362-2/13 од 14. новембра 2013. године, о чему је НОС БиХ обавијештен дописом број: 04-28-5-362-4/13 од 14. новембра 2013. године, па се у наставку тарифног поступка могло приступити оцјени свих поднијетих доказа уз придржај права ДЕРК-а да тражи додатне податке и информације када је то сматрао потребним.

Захтјев НОС-а БиХ је рјешаван провођењем поступка формалне расправе, у свему према одредбама *Правилника о јавним расправама* (“Службени гласник БиХ”, број 38/05), према чијој је одредби члана 45. ДЕРК кратким обавјештењем у дневним новинама и на својој интернет страници упознао јавност са сажетком поднијетог захтјева и могућношћу заинтересованих лица да се непосредно упознају са захтјевом и упуте писане коментаре у вези са предметом тарифног поступка.

Обавјештење за јавност је позвало и лица заинтересована да у поступку формалне расправе учествују као умјешачи и да претходно писмено докажу свој интерес, те најавило одржавање формалне расправе о захтјеву.

Након достављања захтјева за стицање статуса умјешача, како би саслушао свједочења о позицијама и интересима, ДЕРК је закључком број: 04-28-5-362-12/13 од 27. новембра 2013. године дозволио учешће у поступку у својству умјешача слиједећим субјектима: Мјешовити холдинг “Електропривреда Републике Српске”, Матично предузеће, а.д. Требиње и ЈП “Електропривреда Хрватске заједнице Херцег Босне” д.д. Мостар. Умјешачи нису користили право да изврше непосредан увид у просторијама ДЕРК-а у цијелокупну документацију захтјева за тарифе.

Припремна расправа о поднијетом захтјеву НОС-а БиХ за одржавање тарифа за рад НОС-а БиХ и помоћне услуге одржана је 28. новембра 2013. године у Тузли. На припремној расправи утврђена је листа питања које је требало расправити и ток формалне расправе. На формалној расправи одржаној 3. децембра 2013. године, стране у поступку су презентовале своје доказе како би се утврдиле све релевантне чињенице. Обрађено је свако од питања са утврђене листе и то сукцесивно одговором подносиоца захтјева и коментарима умјешача и водитеља поступка.

Извјештај водитеља поступка описује ток поступка, понуђене доказе и утврђене чињенице, релевантне правне одредбе и препоруку члановима Комисије (у даљем тексту: Комисија) и достављен је странки у поступку актом ДЕРК-а, број: 04-28-5-362-25/13 од 12. децембра 2013. године, те умјешачима којима је такав статус правоваљано признат од стране ДЕРК-а. Анализа трошкова и прихода, изложена у извјештају водитеља потврђује, одбија или прилагођава појединачне ставке, величине или методе коришћене за припрему приједлога тарифе, у складу са дискреционим правима ДЕРК-а у тарифном поступку.

Извјештај је требао да пружи разумну основу Комисији да на предоченим подацима, аргументима и појашњењима, те коментарима заинтересованих лица (Мјешовити холдинг “Електропривреда Републике Српске”, Матично предузеће, а.д. Требиње, коментари под бројем: 1-1/03/2-2120-10/13 од 17. децембра 2013. године), датим на приједлог овог извјештаја, након што их пажљиво размотри и процијени, донесе своју коначну одлуку о поднијетом захтјеву.

У коментарима, МХ “Електропривреда Републике Српске”, Матично предузеће, а.д. Требиње предлаже да тарифа за рад НОС-а БиХ остане непромијењена у односу на одобрење из 2013. године (0,0538 фенинга/kWh).

Комисија, дакле, мора усмјерити своја разматрања на све елементе у трошковној структури које је истицао подносилац захтјева, анализу трошкова и прихода изложену у извјештају водитеља поступка, као и коментаре умјешача поднесене у току цијелог поступка, те

цјеловитом опсервацијом одлучити о поднијетом захтјеву. Слиједом такве обавезе, Комисија излаже слиједећа своја становишта:

Код одређивања *трошкова материјала*, Комисија у потпуности прихвата приједлог водитеља поступка и сматра разумним трошкове материјала у 2014. години одобрити у висини од 65.000 КМ.

Код одређивања *трошкова услуга*, не спорећи значај и потребу стручног усавршавања запосленика НОС-а БиХ, Комисија сматра да се износ трошка за ову намјену може редуковати успостављањем одговарајућих приоритета и коришћењем различитих модалитета у пракси. Такође, у циљу подстицаја НОС-а БиХ ка активнијој улози у процесу израде неопходних студија, Комисија одобрава износ од 100.000 КМ за ову намјену. Сматрајући да НОС БиХ може утицати и на износе осталих трошковних позиција у овој групи (трошкови репрезентације, услуге одржавања сталних средстава и софтвера) без угрожавања функционалности свог рада, те пратећи досадашњу реализацију, Комисија одобрава износ трошка услуга од 1.184.550 КМ.

Сагледавајући досадашња остварења *трошкова радне снаге* у односу на одобрена, евидентна су, осим у 2013. години, значајнија одступања. Иако је НОС БиХ у свом тарифном захтјеву за 2014. годину планирао износ трошка радне снаге на достигнутој просјечној нето плати из 2012. године, Комисија сматра да се износ овог трошка мора прилагодити садашњој економској ситуацији у Босни и Херцеговини.

Цијенећи напријед наведено, те чињеницу да, уз задржавање осталих параметара на достигнутом нивоу, долази до незнатног повећања трошка радне снаге по основу минулог рада, Комисија одобрава износ на позицији трошкова радне снаге од 3.164.455 КМ. Сматра се да, у оквиру одобрених средстава, НОС БиХ има могућност и за запошљавање кадра у циљу обављања свих задатака и функција из своје надлежности.

НОС БиХ је затражио одобрење *трошка амортизације* за 2014. годину у износу од 1.183.853 КМ као резултат обрачуна амортизације на сва средства која НОС БиХ користи укључујући и дио који се односи на SCADA систем, а које су три електропривреде у БиХ платиле кроз ЕБРД кредит. Износ амортизације на тај дио SCADA система износи 274.976 КМ. Комисија је одлучила признати трошак амортизације за 2014. годину у затраженом износу од 1.183.853 КМ, док се истовремено износ од 274.976 оприходује и исказује као приход од донираних средстава.

Уз тарифни захтјев НОС БиХ је до ставио и о платне планове кредита који ће бити оперативни у 2014. години. Укупне камате по свим кредитима износе 180.194 КМ укључујући и износ од 130.500 КМ по основу ЕИБ кредита. Познавајући околности које прате реализацију ЕИБ кредита током посљедњих неколико година и процјењујући његову реализацију неизвјесном и у 2014. години, Комисија признаје износ финансијских трошкова од 67.194 КМ.

Комисија у потпуности подржава аргументацију водитеља поступка приликом обраде ставки планираних трошкова НОС-а БиХ за енергенте и режијске трошкове, а које спадају у групу *осталих трошкова* и одобрава предложени износ од 98.000 КМ.

У погледу одређивања висине *осталих расхода*, Комисија заузима сличан став као и код одређивања трошкова радне снаге, те сматра примјереним редуковање оних трошкова на које регулисани субјекат сам може утицати (накнада за рад управног одбора и дневнице). Ипак, Комисија респектује значајан пораст чланарине за ENTSO–Е и потребу за финансирањем SEE CAO пројекта, па на позицији *осталих расхода* у 2014. години одобрава средства у износу од 912.722 КМ.

Подносиоцу захтјева се као оправдани трошак признаје и износ у висини од 73.000 КМ по основу обавезе плаћања регулаторне накнаде прописане *Одлуком о утврђивању регулаторне накнаде за 2014. годину* (“Службени гласник БиХ”, број 73/13).

Сходно члану 23. став (3) *Тарифне методологије*, подносиоцу захтјева се одобрава износ од 57.849 КМ у циљу подешавања прихода за 2014. годину због оствареног одступања обима услуга у претходној години.

Такође, НОС-у БиХ у оквиру потребног прихода се одобрава 100.000 КМ за формирање неопходних финансијских резерви које би служиле намјени одржавања ликвидности.

На основу изведених анализа захтијеваних трошкова и расхода подносиоца захтјева, Државна регулаторна комисија за електричну енергију као потребни годишњи приход “Независном оператору система у Босни и Херцеговини” у 2014. години утврђује и одобрава укупни износ од 6.631.647 КМ и, на основу овако одобреног потребног прихода, тарифу за рад у износу од 0,0558 фенинга/kWh.

Појединачне компоненте потребног прихода НОС БиХ је у обавези финансирати у оквирима овом одлуком одобрених вриједности, како слиједи:

Трошкови и расходи	одобрено 2011	остварено 2011	одобрено 2012	остварено 2012	одобрено 2013	процјена 2013	захтјев 2014	одобрено 2014
Трошкови материјала	66.000	84.485	70.000	53.715	61.000	60.400	65.700	65.000
Трошкови услуга	1.145.257	1.217.976	1.141.456	1.044.309	1.100.000	1.098.407	1.417.437	1.184.550
Трошкови радне снаге	3.020.000	3.542.010	3.270.000	3.403.255	3.147.455	3.147.455	3.690.250	3.164.455
Амортизација	1.125.502	1.290.921	1.349.960	1.329.992	1.263.274	1.234.427	1.183.853	1.183.853
Трошкови камата	131.719	126.864	117.990	117.951	86.130	91.930	197.694	67.194
Трошкови лиценце и регулаторне накнаде	60.000	69.000	70.000	75.000	75.000	75.000	73.000	73.000
Остали расходи (УО, ENTSO-E, дневнице)	473.293	551.368	591.000	729.661	681.000	683.916	1.049.207	912.722
Остали трошкови	160.300	114.084	146.000	94.109	135.000	92.380	103.000	98.000
А. Укупно трошкови и расходи	6.182.071	6.996.708	6.756.406	6.847.992	6.548.859	6.483.915	7.780.141	6.748.774
1. Вишак расхода		0	80.000	0	182.000	0	0	57.849
2. Вишак прихода			-355.834					
3. Финансијске резерве								100.000
4. Остали приходи			269.876	315.891	274.976	316.067	274.976	274.976
5. Приходи од електричне енергије (А+1-2+3-4)			6.210.696	5.833.571	6.455.883	6.251.024	8.092.014	6.631.647
Б. Укупно приходи (4+5)				6.149.462	6.730.859	6.567.091	8.366.990	6.906.623
Енергија (kWh)								11.891.802.394
Тарифа (fening/kWh)	0,0435		0,0435/0,0514		0,0538			0,0558

Тарифа одређена у напријед наведеном износу, по увјерењу Комисије, обезбјеђује потребни приход за ефикасан, безбједан и поуздан рад НОС-а БиХ, односно омогућава покриће свих разумно насталих трошкова и расхода у пословању.

У оквирима разумног дискреционог права Комисије да потврди репрезентативност и оправданост свих поднијетих података и тврдњи, да процијени степен вјероватноће остварења свих прогнозираних трошкова и расхода, и у оквирима овлашћења ДЕРК-а да до објективизације услова за прецизније одређивање тарифа исте одобрава и у складу са конкретним околностима у периоду подношења захтјева за одобрење тарифа (члан 20. *Тарифне методологије*), на основу свеобухватног разматрања свих доказа истакнутих у захтјеву, извјештају водитеља поступка, коментарима подносиоца захтјева и заинтересованих лица (умјешача), Комисија доноси одлуку као у диспозитиву.

Сходно члану 14. *Правилника о тарифном поступку*, подносилац захтјева као регулисани субјекат има обавезу обезбиједити приступ јавности званично одобреној

тарифи тако да одлуком одобрена тарифа буде на располагању јавности у његовој главној канцеларији током радних дана и објављена на његовој интернет страници.

У складу са чланом 9.2 Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини, против одлуке о одобрењу тарифа може се покренути поступак пред Судом Босне и Херцеговине подношењем тужбе у року од 60 дана од дана објаве одлуке.

Број: 04-28-5-362-29/13
27. децембра 2013. године
Тузла

Предсједавајући Комисије
Мирсад Салкић